

VOOR HET LEZEN

1. In *Soldaat-Hovenier* staan relaties tussen mensen in oorlogstijd centraal.
 - a. Wanneer ben je iemand (on)trouw?
 - b. Bestaat trouw ook tussen vrienden/vriendinnen? Waarom vind je dit (niet)?
 - c. Denk je dat mensen 100 jaar geleden anders tegenover trouw en vriendschap stonden dan vandaag? Probeer dit zo concreet mogelijk te omschrijven.
2. Hoe konden soldaten communiceren met hun familie thuis tijdens de Eerste Wereldoorlog?
 - a. Denk je dat er veel of weinig contact was? Waarom?
 - b. Wat kon er fout gaan?
 - c. Welke kanalen waren er om aan informatie te komen?
3. Deze drie afbeeldingen komen uit *Soldaat-hovenier* van Joris Vermassen.
 - a. Wat is je eerste indruk van deze tekenstijl?
 - b. Voorspel welk verhaal je te lezen zult krijgen.
 - c. Welk beeld krijg je in het laatste plaatje van het hoofdpersonage?

LEESERVARING

4. Heb je dit verhaal graag gelezen of niet?
a. Kies drie woorden die het beste passen bij jouw eerste reactie.

verwarrend

origineel

boeiend

voorspelbaar

fantasierijk

spannend

ontroerend

hoopgevend

onrealistisch

vermoeiend

triestig

eenvoudig

betoverend

slecht

zwaar

overdreven

filosofisch

saai

moeilijk

sprookjesachtig

naïef

modern

prachtig

- b. Leg voor elk woord uit waarom je dit kiest. Probeer in je antwoord te verwijzen naar het verhaal.
- c. Neem nu drie woorden die ongeveer het tegenovergestelde betekenen van de woorden die jij koos. Kun je je voorstellen dat mensen deze mening hebben over het verhaal? Probeer je in hun gedachten in te leven.

5. Op striptip.nl kreeg *Soldaat-Hovenier* volgende beoordeling:

RECENSIES OVERZICHT

Scenario	★★★★★
Tekeningen	★★★★★

SAMENVATTING

Er is al veel gezegd en geschreven over 'Soldaat-hovenier' van Joris Vermassen. Wij laten dit indrukwekkende werk ook niet onbesproken. Sommige boeken vragen om extra aandacht, en dit is daar zonder twijfel één van.

5

★★★★★

TOTALE SCORE

- a. Markeer de elementen in deze beoordeling waar je het eens mee bent.
 - b. Wat is jouw sterbeoordelingen bij scenario, tekeningen en totale score? Geef telkens twee argumenten die jouw mening onderbouwen.
6. Alois en Raymond zijn jonge mannen van meer dan 100 jaar geleden.
- a. Zou de manier waarop zij de oorlog beleven vandaag nog kunnen?
 - b. Zijn mensen anders geworden?
 - c. Gaan we op dezelfde manier om met liefde, vriendschap, plicht en trouw? Vergelijk wat er in *Soldaat-Hovenier* gebeurde met wat jullie bij opdracht 1 antwoordden.
7. Welke vragen heb je na het lezen van dit verhaal?
- a. Probeer samen met een klasgenoot een antwoord te vinden.
 - b. Bezorg samen één vraag aan jullie leerkracht.
 - c. Jullie overlopen nu met de klas de ingeleverde vragen. Het is niet de bedoeling om op zoek te gaan naar één antwoord. Belangrijk is dat jullie als groep verschillende ideeën samenbrengen om dieper op het verhaal in te gaan.
 - d. Leg uit waarom je net deze platen koos.
 - e. Overloop met de hele klas de gelijkenissen en verschillen.

UITDIEPEN EN BESPREKEN

8. Je krijgt van je leerkracht 6 kaartjes met verschillende afbeeldingen uit het verhaal.
- Leg de kaartjes in de juiste volgorde en gebruik ze om het verhaal na te vertellen.
 - Los samen met een klasgenoot de vragen aan de achterkant van de kaartjes op. Jullie kunnen ze ook gebruiken als quiz om te testen wie het meeste uit het verhaal onthouden heeft.
9. Kies één van de stellingen die je hier vindt en overtuig je medeleerlingen. Geef telkens 3 argumenten en zorg dat je bij je antwoorden verwijst naar wat er in het beeldverhaal gebeurt.
- Alois bedriegt Clothilde. Hij is niet echt trouw aan haar gebleven.
 - Raymond en Alois hadden moeten liegen over hun situatie; dan hadden ze de oorlog kunnen ontlopen.
 - Dit verhaal gaat meer over vriendschap dan over liefde.
 - Brieven zijn een oneerlijke manier van communicatie.
 - Raymond is een tragisch personage.
 - De verhaallijn met Monet was overbodig.
10. Wat vind je van de manier waarop Joris zijn verhaal getekend heeft?
- Hou je van deze stijl?
 - Welke technieken heeft hij gebruikt?
 - Omschrijf het kleurgebruik zo gedetailleerd mogelijk.
 - Wat is de effect van de tekenstijl en het kleurgebruik op jou? Hoe passen ze bij de inhoud van dit beeldverhaal?

11. Je focust nu op één van de brieven die Alois aan Clothilde stuurde.
 - a. Zoek een brief op en lees deze.
 - b. Herlees de passage die voorafging aan de brief.
 - c. Hoe stelt Alois de situatie voor? Welke dingen verzwijgt hij of verandert hij?
 - d. Waarom doet hij dit?
 - e. Wat vind jij daarvan?

12. Op de site van Borgerhoff & Lamberigts staan drie korte beeldfragmenten waarin Joris uitleg geeft bij het ontstaan van het boek, vertelt over zijn werkwijze en ingaat op de pagina-opbouw.
 - a. Bekijk deze fragmenten en vat ze schematisch samen.
 - b. Pas de inhoud toe op een passage die je zelf kiest.
 - c. Vergelijk de info uit deze filmpjes met wat jij antwoordde bij opdracht 10. Is je mening veranderd door de uitleg die Joris gaf?

13. Dit boek bevat citaten uit gedichten van Rainer Maria Rilke.
 - a. Blader door het boek en ga op zoek naar drie citaten, beelden of woordgroepen die je mooi vindt.
 - b. Hoe passen deze citaten bij de gebeurtenissen die zich op dat moment in het verhaal afspelen.
 - c. Hoe komt Alois in dit verhaal aan de gedichten van Rilke?

NA HET LEZEN

14. In dit verhaal komen een aantal bestaande (historische) plaatsen, situaties en personen aan bod. Zoek informatie op over één element uit dit verhaal. Vergelijk wat je vond met hoe Joris dit in *Soldaat-Hovenier* verwerkte.

15. Veerle Devos interviewde Joris Vermassen voor de website *Pulp deLuxe*. Lees het interview (in de categorie *Het Verhoor*).

- Wat heb je bijgeleerd over de werkwijze en de tekenstijl van Joris? Vergelijk dit met de antwoorden die jij gaf.
- Wat kom je te weten over de brieven en het familieverhaal dat achter dit beeldverhaal zit? Vergelijk dit opnieuw met wat jij bij opdrachten 6, 9 en 11 noteerde.

16. Zoek online of in de bibliotheek naar een gedicht van Rainer Maria Rilke. Bij de bronnen achteraan in dit boek krijg je een overzicht van de werken die Joris gebruikte voor *Soldaat-Hovenier*.

Maak een collage of tekening bij het gedicht. Zorg ervoor dat er een sterke link is met dit boek. Werk bijvoorbeeld met dezelfde kleuren, leg een verband met Alois en Clothilde, vertrek van het werk van Claude Monet of maak een beeldhouwwerk zoals Raymond.

- a. Waarom zijn Raymond en Alois niet meer aan het front?
- b. Hoe loopt deze scène af?

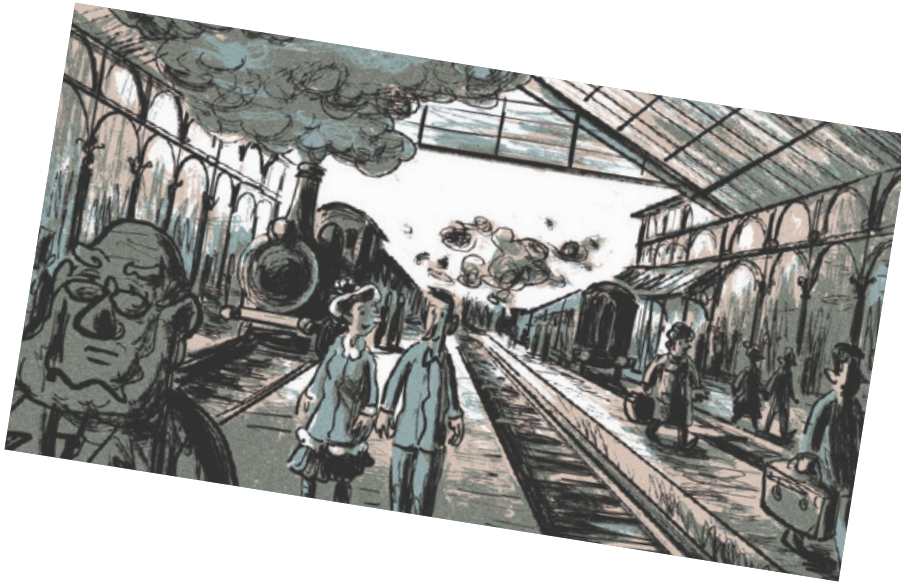
A

- a. Welk personage wordt hier begraven?
- b. Aan welke ziekte overleed dit personage?
- c. Hoe reageert Alois hierop?

B

- a. Welke gebouwen zie je in de afbeelding?
- b. Wat is Alois zijn taak hier?

C

- In welke stad zijn Marie en Alois?
- Welke rol speelt deze plaats in de verhaallijn die zich in 1970 afspeelt?
- Wat komen ze in Parijs doen?
- Noem vier bezienswaardigheden die ze passeren.
- Hoe loopt hun trip naar Parijs af?

D

- Wie is de man met de witte baard?
- Waarom is hij belangrijk voor de verhaallijn die zich in 1970 afspeelt?
- Aan wie denkt Alois hier?
- Hoe komt Alois op deze plaats?

E

- Wie is hier aan het woord?
- Waar speelt deze scène zich af?
- Wat gebeurde er met de commandant?

F

8	D	E	C	A	F
9	5	4	3	2	1

Colofon

Soldaat-hovenier werd gemaakt door Joris Vermassen en verscheen bij uitgeverij Borgerhoff & Lamberigts. De didactische verwerking werd opgesteld door Gino Bombeke (@VoorBeeldlezers) in opdracht van Stichting Marc Sleen. De lay-out en opmaak van deze lesbrief gebeurde door Oonah Duchateau en Anne Mees de Leng.